

Statenmededeling

Onderwerp

Inspraakreactie Belgisch principe-besluit ondergrondse opslag radioactief afval

Datum

9 juni 2020

Documentnummer

GS: 4707357

PS: 4713895

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

Kennisnemen van de door GS ingediende inspraakreactie bij de Belgische autoriteiten op het voorgenomen Belgische principe-besluit voor ondergrondse opslag van hoogradioactief en/of langlevend afval.

Aanleiding

Door het Belgische NIRAS is een ontwerpplan gemaakt waarin de keuze voor ondergrondse berging van hoogradioactief en/of langlevend radioactief afval in België wordt beschreven als eindbestemming van dit type radioactief afval. NIRAS (Nationale instelling voor radioactief afval en verrijkte splijtstoffen) is verantwoordelijk voor het veilige beheer van radioactief afval in België. Het voorstel lag ter inzage van 15 april tot en met 13 juni 2020 met daarbij de mogelijkheid tot inspraak.

Bevoegdheid

Provincie Noord-Brabant heeft formeel geen bevoegdheid in het huidige besluitvormingsproces voor dit principe-besluit, noch bij de vervolgstappen. De bevoegdheid voor internationaal overleg ligt bij het rijk. België is verplicht inspraak te vragen vanwege mogelijke grensoverschrijdende effecten op het moment van besluitvorming over een concrete locatie voor opslag (via inspraak in de daartoe op te stellen Milieu Effect Rapportage).

Kernboodschap

1. *Het principe-besluit behelst het selecteren van 'ondergrondse opslag' als eindbestemming van hoogradioactief en/of langlevend afval*

Hoogradioactief en/of langlevend afval moet voor een periode van meer dan 100.000 jaar veilig opgeslagen worden. Iedere Europese lidstaat heeft de verplichting om een oplossing te vinden voor haar eigen radioactief afval

(richtlijn 2011/70/Euratom). Bij ondergrondse berging wordt het afval afgezonderd in een geschikte stabiele aardlaag, omgeven door een hele reeks kunstmatige barrières (zoals staal en beton). Andere oplossingsrichtingen worden niet veilig geacht. Volgende stappen betreffen de selectie van een geschikte geologische laag, en binnen die geschikte geologische laag een geschikte precieze locatie. De EU-regelgeving staat toe dat lidstaten zoeken naar een internationale oplossing voor dit type afval. Gezien de consequenties voor de betrokken lidstaten en de complexe politieke besluitvorming die hiervoor nodig is kan vanuit een nationaal perspectief gekozen worden voor een oplossing die - vanuit een internationaal perspectief gezien - wellicht suboptimaal is.

Datum

9 juni 2020

Documentnummer

GS :4707357

PS: 4713895

2. *Ondergrondse opslag van radioactief afval kent mogelijk risico's voor Brabant*

Een deel van het Belgische grondwater stroomt (ondergronds) naar Brabants grondgebied. Indien ondergrondse opslag in België plaatsvindt op een locatie binnen het stroomgebied naar Brabant, loopt Brabant het risico dat bij verontreiniging van dat grondwater verspreiding naar de Brabantse grondwatervoorraden plaatsvindt. Drinkwaterwinning, industriële onttrekkingen en natuur worden in dat geval ernstig bedreigd.

3. *In de inspraakreactie vraagt de provincie om nader onderzoek en betrokkenheid bij vervolgbesluiten*

Al vanaf 2010 (publicatie eerste ontwerpplan) worden de relevante Brabantse stakeholders niet of nauwelijks betrokken bij (de voorbereiding van) het besluitvormingsproces. Indertijd hebben provincie, Brabant Water en de gemeenten (vertegenwoordigd door gemeente Bergeijk als nabijliggende gemeente bij Dessel/Mol) met veel moeite informeel contact opgebouwd met het Belgische NIRAS, maar erkenning van een formele positie heeft nooit plaatsgevonden. Wel is toegezegd de Brabantse stakeholders te betrekken in een vervolgprocedure (na het nemen van de toen voorliggende besluitvorming). De inspraakreactie geeft een signaal aan de Belgische overheid dat provincie Noord-Brabant het onderzoek en de besluitvorming nauwgezet blijft volgen en aandacht zal blijven vragen voor de grensoverschrijdende risico's.

4. *Het ontwerpplan staat los van de rol van kernenergie in de energietransitie*

De Belgische plannen voor ondergrondse opslag van radioactief afval zijn gebaseerd op de hoeveelheden afval die er reeds zijn en nog gaan komen op basis van de bestaande kernenergie-centrales in België. Het radioactieve afval is een gegeven waarvoor een veilige en langdurige oplossing gevonden moet worden. Het ontwerpplan, en daarmee ook de inspraakreactie, staat dus los van een discussie over de rol van kernenergie in de energietransitie. Het nieuwe provinciale bestuursakkoord en de motie waartoe is besloten door PS (motie M68a-2020, om de generatie IV kerntechnologie, waaronder de ThoriumMSR-technologie, als nieuwe en

innovatieve techniek aan te merken en voor Noord-Brabant actief werk te maken met deze techniek) hebben geen relatie met de afvalproblematiek van de huidige generatie kerncentrales in België.

Datum

9 juni 2020

Documentnummer

GS :4707357

PS: 4713895

Consequenties

1. Belgische besluitvorming maakt vervolgstappen mogelijk

De Belgische besluitvorming heeft nog geen directie consequenties voor Brabant, er wordt nu een principe-besluit genomen zonder dat gespecificeerd wordt waar opslag plaats zal gaan vinden. Het principe-besluit maakt wel vervolgstappen mogelijk om te komen tot verdere specificering, en uiteindelijk een precieze locatie. Het is echter niet bekend welke stappen daartoe genomen worden, en welke tijdslijn daarbij wordt gehanteerd.

Europese en internationale zaken

Zoals aangegeven heeft de provincie in dit geval geen bevoegdheid voor internationaal overleg. Indien internationaal overleg nodig wordt geacht, zullen GS hierop aandringen bij het rijk.

Communicatie

GS hebben de minister van IenW in kennis gesteld van de inspraakreactie.

Vervolg

GS nemen geen vervolgstappen totdat er duidelijkheid is of locaties in beeld komen die mogelijk risico voor Brabant geven. Daartoe blijven GS de ontwikkelingen in België nauwgezet volgen.

Bijlagen

- Inspraakreactie
- Kennisgeving aan de minister van IenW

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: de heer H.J. van Herk, (06) 52 79 43 01,
hvherk@brabant.nl.

Opdrachtnemer: de heer N.F. Aten, (06) 55 68 66 12, naten@brabant.nl.

Datum

9 juni 2020

Documentnummer

GS :4707357

PS: 4713895